

## POSTANOWIENIE

Dnia 20 grudnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z wniosku M. [...] S.A. Spółki komandytowo-akcyjnej z siedzibą w W.  
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.  
o interpretację przepisów prawa,  
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw  
Publicznych w dniu 20 grudnia 2013 r.,  
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 12 marca 2013 r., sygn. akt III AUa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**

## UZASADNIENIE

Skarżąca – M. [...] S.A. Spółka komandytowo – akcyjna z siedzibą w W. w 2011 r. nabyła od innego przedsiębiorcy nieruchomości (działki zabudowane), które ani dla zbywcy ani dla skarżącej nie stanowiły przedsiębiorstwa, ani też zorganizowanej części przedsiębiorstwa. Na zbywcy nieruchomości w momencie ich sprzedaży ciążyły nieuregulowane w terminie (zaległe) należności z tytułu głównie kosztów egzekucyjnych, stanowiących należności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. W dniu 25 maja 2011 r. M. zwróciła się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z wnioskiem o interpretację w sprawie możliwości poniesienia odpowiedzialności za zaległości z tytułu nieopłaconych i wymagalnych należności z tytułu składek, powstałych przed dniem 1 stycznia 2009 r., obciążających pierwotnie zbywcę poszczególnych składników majątku, związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą i nabytych przez skarżącą w 2011 r. Zdaniem skarżącej

nie będzie ona ponosiła odpowiedzialności za zaległe należności składkowe zbywcy.

Organ rentowy decyzją z dnia 28 czerwca 2011 r. uznał stanowisko skarżącej za nieprawidłowe. Skarżąca, nie zgadzając się z takim rozstrzygnięciem, wniosła odwołanie do Sądu Okręgowego, zarzucając naruszenie art. 8 Ustawy zmieniającej w zw. z art. 112 Op w brzmieniu nadanym przez Ustawę zmieniającą, a także w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 stycznia 2009 r. w zw. z art. 31 Usus w zw. z art. 24 ust. 2 Usus przez błędną interpretację, której konsekwencją było zastosowanie art. 112 Op w brzmieniu sprzed dnia 1 stycznia 2009 r., podczas gdy przepis ten powinien być mieć zastosowanie w brzmieniu nadanym po dniu 1 stycznia 2009 r. oraz wniosła o zmianę decyzji w całości i orzeczenie co do istoty sprawy. W dniu 11 stycznia 2012 r. Sąd Okręgowy wydał wyrok, w którym oddalił odwołanie skarżącej i zgodził się ze stanowiskiem organu rentowego. Skarżąca wniosła apelację do Sądu Apelacyjnego w [...], zarzucając Sądowi Okręgowemu m.in. naruszenie art. 8 Ustawy zmieniającej w zw. z art. 112 Op w zw. z art. 31 Usus w zw. z art. 24 ust. 2 Usus przez błędną wykładnię i wniosła o zmianę wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy. Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 12 marca 2013 r., sygnatura akt: III AUa [...], oddalił apelację.

M. [...] S.A. Spółka komandytowo – akcyjna z siedzibą w W. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...], zaskarżając go w całości. Wyrokowi zarzuciła, w ramach podstawy kasacyjnej wymienionej w art. 398<sup>3</sup> § 1 pkt 1 Kpc, naruszenie przepisów prawa materialnego przez ich błędną wykładnię, a mianowicie: - art. 8 ustawy z dnia 7 listopada 2008 r. o zmianie ustawy - Ordynacja podatkowa i niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 209, poz. 1318, "Ustawa zmieniająca", "Nowelizacja") w zw. z art. 31 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 j.t., "Usus") w zw. z art. 24 ust. 2 Usus, poprzez uznanie, że w stanie faktycznym sprawy będzie miał zastosowanie art. 112 Op w brzmieniu sprzed dnia 1 stycznia 2009 r., podczas gdy przepis ten powinien mieć zastosowanie w brzmieniu obowiązującym po dniu 31 grudnia 2008 r.;

- art. 112 Op w brzmieniu sprzed dnia 1 stycznia 2009 r. w zw. z art. 31 Usus w zw. z art. 24 ust. 2 Usus w zw. z art. 8 Ustawy zmieniającej, poprzez uznanie, że

ma on zastosowanie do należności z tytułu składek w rozumieniu art. 24 ust. 2 Usus i na jego podstawie należności te są objęte odpowiedzialnością - jako osoby trzeciej - nabywcy składników majątku płatnika składek, jeżeli zaległości z tytułu tych należności powstały przed dniem 1 stycznia 2009 r., ale nabycie składników majątku miało miejsce już po tej dacie;

- art. 8 w zw. z art. 2 i art. 217 Konstytucji RP przez niezastosowanie i w konsekwencji dokonanie wykładni wbrew literalnemu brzmieniu przepisu art. 8 Ustawy zmieniającej, co doprowadziło do nałożenia obowiązku w drodze interpretacji, a nie wyraźnej normy prawnej.

Wniosła o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego i orzeczenie co do istoty sprawy polegające na uznaniu za prawidłowe stanowiska skarżącej, zawartego we wniosku z dnia 25 maja 2011 r. o wydanie pisemnej interpretacji co do zakresu i sposobu stosowania przepisów prawa skierowanego do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.; w razie nieuwzględnienia wniosku - o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu;

Wniosła o przyjęcie skargi do rozpoznania na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 i 2 Kpc z powodu wystąpienia w sprawie następującego zagadnienia prawnego:

„- po pierwsze, ustalenie, czy art. 8 Ustawy zmieniającej w ogóle ma zastosowanie do należności innych niż podatkowe, w tym do należności z tytułu składek w rozumieniu art. 24 ust. 2 Usus;

- po drugie, ustalenie, czy należności z tytułu składek, w rozumieniu art. 24 ust. 2 Usus, na podstawie 112 Op w brzmieniu sprzed dnia 1 stycznia 2009, są objęte odpowiedzialnością nabywcy składników majątku płatnika tych składek, jeżeli zaległości z tytułu tych należności powstały przed dniem wejścia w życie Nowelizacji art. 112 Op, tj. przed dniem 1 stycznia 2009 r., ale nabycie składników w majątku miało miejsce już po tej dacie.

Skarżąca wskazała, że potrzeba wykładni przepisów art. 112 Op w zw. z art. 8 Ustawy zmieniającej w zw. z art. 31 Usus przez Sąd Najwyższy spowodowana jest poważnymi wątpliwościami, jakie wywołuje ich treść, a także ujawnionymi rozbieżnościami w orzecznictwie. W poprzednim stanie prawnym przed dniem 1 stycznia 2009 r. na podstawie art. 112 Op nabywca przedsiębiorstwa,

zorganizowanej części przedsiębiorstwa lub składników majątku związanego z prowadzoną działalnością gospodarczą odpowiada całym swoim majątkiem solidarnie z podatnikiem za powstałe do dnia nabycia zaległości podatkowe związane z prowadzoną działalnością gospodarczą, jeżeli ich wartość jednostkowa w dniu zbycia wynosiła co najmniej 15.000 zł. Na podstawie art. 119 § 2 Op wartość ta była odpowiednio waloryzowana przez Ministra Finansów w drodze obwieszczenia. Ustawą zmieniającą znowelizowano przepis art. 112 Op w ten sposób, że zrezygnowano z możliwości obciążenia odpowiedzialnością nabywcy składników majątku o określonej wartości niebędących przedsiębiorstwem lub zorganizowaną częścią przedsiębiorstwa. Obecnie zgodnie z art. 112 § 1 Op tylko nabywca przedsiębiorstwa lub zorganizowanej części przedsiębiorstwa odpowiada całym swoim majątkiem solidarnie z podatnikiem za powstałe do dnia nabycia zaległości podatkowe związane z prowadzoną działalnością gospodarczą, chyba że przy zachowaniu należytej staranności nie mógł wiedzieć o tych zaległościach. Przepis art. 112 § 1 Op w obu brzmieniach znajdował zastosowanie do zaległości składowych na podstawie art. 31 Usus, zgodnie z którym do należności z tytułu składek stosuje się odpowiednio m.in. art. 112 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa. Należnością składową są również koszty egzekucyjne na podstawie art. 24 ust. 2 Usus, z którymi mamy do czynienia w niniejszej sprawie.

W przepisie przejściowym art. 8 Ustawy zmieniającej wprowadzono zasadę, zgodnie z którą do odpowiedzialności podatkowej osób trzecich za zaległości podatkowe powstałe przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się art. 112 Op w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie Ustawy zmieniającej. Zacytowany wyżej przepis przejściowy nie wskazywał jednak, czy ta sama zasada tyczy się również zaległości z tytułu składek. Dodatkowo uzależnił stosowanie starego przepisu tylko od wystąpienia przed dniem wejścia w życie Nowelizacji jednej przesłanki odpowiedzialności, jakim było powstanie zaległości, pominał zaś milczeniem drugą przesłankę odpowiedzialności, jaką było nabycie składników majątku. W konsekwencji pierwszą wątpliwość, jaką wywołuje przepis art. 8 Ustawy zmieniającej, stanowi zagadnienie, czy stosuje się go wyłącznie do odpowiedzialności osób trzecich za zaległości podatkowe, czy również ma on

zastosowanie do odpowiedzialności osób trzecich za zaległe należności z tytułu składek.

Przepis art. 8 Ustawy zmieniającej nie wymienia należności z tytułu składek. Również art. 31 Usus - na podstawie którego do należności z tytułu składek stosuje się tylko odpowiednio m.in. art. 112 Op - nie odsyła do przepisów Ustawy zmieniającej, lecz do przepisów Op, która wszak jest odrębną ustawą. Przepis art. 31 Usus wprowadza odesłanie do odpowiedniego stosowania konkretnych przepisów Op, nie zaś do gałęzi prawa podatkowego, co nakazuje przypuszczać, że tylko wymienione w nim przepisy znajdą zastosowanie w przypadku odpowiedzialności za zaległości z tytułu składek. Jedną z konstytucyjnych zasad polskiego prawa jest reguła *lex posterior derogat legi priori*, a więc pośredniego działania prawa nowego. Przepis art. 8 Ustawy zmieniającej, jako nakazujący stosowanie uchylonego przepisu w niektórych aktualnych stanach faktycznych, jest przepisem szczególnym, wyjątkowym i jako taki wymaga ścisłego interpretowania. Zabroniona jest jego wykładnia rozszerzająca, co stanowi argument przeciwko stosowaniu do odpowiedzialności osób trzecich za zobowiązania składkowe art. 112 Op w jego poprzednim brzmieniu, bez względu na fakt, kiedy te zobowiązania powstały. Zakładając nawet hipotetycznie, że w ogóle istnieje jakiegokolwiek celowościowe uzasadnienie dla poglądu, że zobowiązania z tytułu składek powinny być objęte regulacją art. 8 Ustawy zmieniającej, poglądy na temat wykładni rozszerzającej oraz analogii należy w pełni odnieść do odpowiedzialności osób trzecich zarówno za zaległości podatkowe jak i pozostałe zobowiązania daniowe, do których stosuje się m.in. art. 112 Op. Przede wszystkim jednak skarżąca nie dostrzega żadnych istotnych przesłanek celowościowych stojących za wykładnią art. 8 Ustawy zmieniającej dokonaną przez Sąd Apelacyjny. Istnieją natomiast, niezależnie od literalnego brzmienia przepisu, przesłanki celowościowe uzasadniające wykładnię przeciwną.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna sporządzona przez pełnomocnika M. [...] S.A. Spółki komandytowo – akcyjnej z siedzibą w W. się nie kwalifikowała się do przyjęcia jej

do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie i zawierać argumenty na poparcie tego twierdzenia.

Chociaż w rozpatrywanej sprawie wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został oparty na przyczynie przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w przepisie art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., to nie można uznać, że autor rozpatrywanej skargi kasacyjnej wykazał istnienie przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w powołanym wyżej przepisie.

Istotne zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. powinno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest bowiem działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, poprzez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147). Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego rozpoznanie kasacji powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane (postanowienia SN z: 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, LexPolonica nr 366380, 21 lipca 2009 r., II PK 74/09, LexPolonica nr 2786557, 28 maja 2008 r., I UK 27/08, LexPolonica nr 3058278, 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158 oraz z 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, poz. 51). Ponadto ograniczenie się przez skarżącego do pytania nie jest wystarczającym określeniem zagadnienia prawnego, jeżeli zagadnienie prawne nie zostało przedstawione bez odniesienia się

do ogólnych problemów interpretacyjnych (postanowienie SN z 25 lutego 2008 r., I UK 332/07, LEX nr 452451).

Zgodnie z dotychczasowym orzecnictwem Sądu Najwyższego skarżący – opierając wniosek o przyjęcie jego skargi do rozpoznania na przyczynie przyjęcia skargi określonej w przepisie art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c. – powinien określić, które przepisy wymagają wykładni, ale także wskazać, na czym polegają poważne wątpliwości związane ze stosowaniem tych przepisów wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Konieczne jest opisanie tych wątpliwości, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 3 listopada 2003 r., II UK 184/03, z dnia 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04, czy też z dnia 17 grudnia 2007 r., I PK 233/07 – OSNP 2009/3-4/43). Jeżeli zaś skarżący powołuje się na rozbieżności w orzecnictwie sądowym, to zobowiązany jest przytoczyć te rozbieżne orzeczenia Sądów, przy czym musi wykazać, że występująca w nich rozbieżność ma swoje źródło w różnej wykładni przepisu albo wykazać, że wykładnia dokonana przez Sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecnictwa Sądu Najwyższego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2008 r., II CSK 21/08 - LEX nr 794605). Chodzi przy tym o rozbieżności w wykładni przepisu prawa, a nie o rozbieżności w jego zastosowaniu. Ponadto, ze względu na publiczne cele jakie ma do spełnienia rozpoznanie przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej, skarżący powinien także wykazać celowość dokonania wykładni przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 19 października 2012 r., III SK 15/12 – LEX nr 1228636 oraz z dnia 19 października 2012 r., III SK 13/12 - LEX nr 1228618).

Skarżący nie przedstawia istotnego zagadnienia prawnego sprawy w rozumieniu przepisu art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. Nie przedstawia argumentów, które wywoływałyby wątpliwości jurydyczne w aspekcie subsumpcji hipotetycznego stanu faktycznego pod wskazane w skardze normy prawne, dokonanej przez Sąd Apelacyjny, a z której wynika, że „w istocie rozstrzygnięcie niniejszej sprawy jest

uzależnione od interpretacji przepisu przejściowego w związku z nowelizacją art. 112 ustawy Ordynacja podatkowa, jakim jest art. 8 ustawy z dnia 7 listopada 2008 r. o zmianie ustawy - Ordynacja podatkowa oraz niektórych innych ustaw, który stanowi, że do odpowiedzialności podatkowej osób trzecich za zaległości podatkowe powstałe przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się art. 112, 114a i art. 115 § 1 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. Nie ma żadnych podstaw do twierdzenia, że przepis ten nie znajduje zastosowania do odpowiedzialności osoby trzeciej za należności składkowe, a tylko chodzi o zaległości podatkowe. Skoro bowiem sam przepis art. 112 Ordynacji podatkowej ma zastosowanie do należności składkowych określonych w art. 31 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych - to zastosowanie ma każde zmieniające się jego brzmienie, czy to na zasadach ogólnych, czy też według zasad przewidzianych w przepisach przejściowych. Ustawodawca w sposób jednoznaczny natomiast stosowanie przepisu w starym lub nowym brzmieniu uzależnił od daty powstania zaległości składkowych, te zaś w przedstawionym stanie faktycznym powstały przed datą wejścia w życie znowelizowanego art. 112 Ordynacji podatkowej. Takie rozwiązania w ustawie Ordynacja podatkowej zastosowano nie po raz pierwszy. Od tej, a nie innej okoliczności ustawodawca uzależnił stosowanie przepisów o odpowiedzialności osób trzecich zawartych w ustawie Ordynacja podatkowa za zaległości podatkowe (składkowe) powstałe w okresach przed wejściem w życie ustawy i po tej dacie. Przepis art. 332 stanowi bowiem, że do odpowiedzialności osób trzecich, o których mowa w ustawie o zobowiązaniach podatkowych, z tytułu zaległości podatkowych powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustawy o zobowiązaniach podatkowych. Takie rozwiązanie ustawowe nie jest działaniem prawa wstecz i nie narusza konstytucyjnej zasady ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa, jak sugeruje apelujący. O istnieniu zaległości należności publicznoprawnych potencjalny nabywca części majątku zbywającego przedsiębiorcy może w łatwy sposób się dowiedzieć, to samo zaś dotyczy przepisów prawa mających zastosowanie do odpowiedzialności nabywcy i mając na uwadze te okoliczności nabywca może podejmować korzystne dla niego decyzje gospodarcze. W przepisie intertemporalnym nie wprowadzono żadnej innej



przesłanki warunkującej zastosowanie art. 112 ustawy Ordynacja podatkowa w starym lub nowym brzmieniu poza datą powstania zaległości, dlatego nie można zgodzić się, aby dodatkowo o zastosowaniu przepisu w starym lub nowym brzmieniu decydowały inne daty lub zdarzenia, takie jak data sprzedaży majątku niebędącego zorganizowaną częścią przedsiębiorstwa. Odpowiedzialność nabywcy, niezależnie od stosowania przepisu art. 112 Ordynacji podatkowej w starym lub nowym brzmieniu pozostaje także ograniczona w czasie przepisem art. 118 § 1 ustawy, który stanowi, że nie można wydać decyzji o odpowiedzialności podatkowej osoby trzeciej, jeżeli od końca roku kalendarzowego, w którym powstała zaległość podatkowa, upłynęło 5 lat”.

Interpretacja dokonana przez Sąd Apelacyjny jest jasna i dotyczy jasno zredagowanego przepisu; nie ma więc potrzeby, aby w sprawie dotyczącej subsumpcji hipotetycznego stanu faktycznego pod wskazane w skardze normy prawne - dodatkowo angażować Sąd Najwyższy.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c.